

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 39. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 5. september 2025

Tidspunkt: Kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 4. september 2025

- L 1. Siden sidst
Forelæggelse ved forsvarsministeren
- FO 2. Forenklingsspakken på forsvarsområdet:
Forelæggelse ved forsvarsministeren
EUU alm. del (20241) – Bilag 664 (kommenteret dagsorden)
- FO a) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndelse af tilladelsesproceduren for forsvarsberedskabsprojekter
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2025) 0821
KOM (2025) 0821 – Bilag 2 (samlenotat)
KOM (2025) 0821 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)
- FO b) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordninger for så vidt angår forsvarsberedskab og om fremme af forsvarsinvesteringer og forsvarsindustriens vilkår
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2025) 0822
KOM (2025) 0822 – Bilag 2 (samlenotat)
KOM (2025) 0822 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

- FO c) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv for så vidt angår forenklingen af overførsler af forsvarsrelaterede produkter inden for EU og forenklingen af forsvars- og sikkerhedsindkøb
- *Nyt forhandlingsoplæg*
- KOM (2025) 0823
- KOM (2025) 0823 – Bilag 2 (samlenotat)
  - KOM (2025) 0823 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

d) Siden sidst:

- Afrapportering fra uformelt EU-forsvarsministtermøde den 29. august 2025
  - Orientering om SAFE
- KOM (2025) 0122

Mødet genoptages fredag den 5. september 2025, dog tidligst kl. 10.00, med følgende dagsorden:

- L 3. Samråd med økonomiministeren om det europæiske semester
- KOM (2025) 0204
- KOM (2025) 0204 – Samrådsspørgsmål A
4. Rådsmøde nr. 4116 (almindelige anliggender) den 16. september 2025
- Forelæggelse ved europaministeren
- Rådsmøde 4116 – Bilag 2 (samlenotat)
- EUU alm. del (20241) – Bilag 664 (kommenteret dagsorden)
- L 5. Godkendelse af rejserapport fra Algeriet
- EUU alm. del (20241) – Bilag 669 (udkast til rejserapport)
- L 6. Eventuelt

Der vedlægges foreløbig oversigt over det under punkt 4 nævnte møde.

Note: Finansudvalget er inviteret til at deltage under dagsordenspunkt 3.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4116 (almindelige anliggender) den 16. september 2025

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2025 – kommenteret dagsorden
– *Politisk drøftelse*
- * 2. Lovgivningsmæssig programmering
– *Politisk drøftelse*
3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet – horisontal drøftelse
– *Politisk drøftelse*
KOM (2025) 0900
4. Den generelle tendens i udviklingen i retsstatssituationen i udvalgte kandidatlande
– *Politisk drøftelse*
KOM (2025) 0900
5. Kommissionens forslag til rådsafgørelser om hhv. indgåelse og undertegning af aftalepakke mellem EU og Schweiz
– *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*
KOM (2025) 0159, KOM (2025) 0160, KOM (2025) 0309, KOM (2025) 0308
EUU alm. del (20241) – Bilag 274 (udvalgsmødereferat side 67, senest behandlet i EUU 13/12-24)
EUU alm. del (20181) – Bilag 88 (udvalgsmødereferat side 83 FO, forhandlingsoplæg forelagt 12/10-18)
6. Eventuelt
7. Siden sidst

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort.

Dagsordenspunkt markeret med stjerne (*) forelægges ikke mundtligt for udvalget

Europaudvalget

Referat af 39. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 5. september 2025

Tidspunkt: Kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Brigitte Klintskov Jerkel (KF) formand, Henrik Møller (S) næstformand, Christian Friis Bach (V), Ammar Ali (M), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Louise Brown (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Claus Jørgensen (SF), Søren Søndergaard (EL), Katrine Robsøe (RV) og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Forsvarsminister Troels Lund Poulsen, økonomiminister Stephanie Løse og europaminister Marie Bjerre.

L Punkt 1. Siden sidst

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

FO   Punkt 2. Forenklingspakken på forsvarsområdet:

EUU alm. del (20241) – Bilag 664 (kommenteret dagsorden)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg vil i dag forelægge tre sager til forhandlingsoplæg. Sagerne forelægges enkeltvis.

Krigen i Ukraine er jo desværre en daglig brutal påmindelse om, at fred og stabilitet ikke er en selvfølge. Vi har set, hvor hurtigt et land kan komme til at afhænge af, om der leveres våben, ammunition og forsyninger i tide, og vi forstår nu, hvordan forsinkelser – både i produktionen og for den sags skyld også i de politiske beslutningsgange – kan få en direkte konsekvens på slagmarken.

Europa har vist en enestående solidaritet med Ukraine, og langt de fleste medlemsstater har – ligesom Danmark – truffet beslutninger om historiske investeringer i forsvarsområdet. Men det går stadig væk for langsomt, og her spiller EU's lovgivningsrammer desværre også en rolle.

Lovgivningsrammerne er udformet og vedtaget i fredstid. De er ikke tilstrækkelig tilpasset en situation med behov for hastighed og udvikling, og hvor det er fuldstændig afgørende, at indkøb af kapaciteter og militær afskrækkelse sker med stor hastighed.

Det tager alt for lang tid at opbygge ny produktionskapacitet i Europa. Det går ud over vores fælles sikkerhed, og det går også ud over de forsvarsvirksomheder, som vi er dybt afhængige af, hvis eller når krisen måtte ramme os.

Det er baggrunden for, at Europa-Kommissionen den 17. juni 2025 præsenterede sit forslag til en forenklingspakke på forsvarsområdet. Danmark skal sidde for bordenden i forhandlingerne om tre konkrete forslag under vores formandskab.

Regeringen støtter, at der anlægges en bred tilgang til forenklingspakken. Det handler ikke kun om forsvarsindustri, men også om Forsvarets behov bredere set. Behovet for hurtig opbygning af europæisk kampkraft betyder, at der er behov for nye faciliteter og produktionskapacitet. Det gælder på tværs af Europa.

I Danmark har vi taget vigtige skridt for at øge hastigheden i både konkrete anskaffelser og i forhold til at initiere nye forsvarsprojekter, senest med regeringens forslag, der bliver behandlet i Folketinget i øjeblikket, om en ny lov om bygge- og anlægsprojekter. Det kører jo i det spor, som vi kender i Folketinget, men nu skal vi også have kigget EU's regler efter.

- FO a) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndelse af tilladelsesproceduren for forsvarsberedskabsprojekter
- *Nyt forhandlingsoplæg*
- KOM (2025) 0821
- KOM (2025) 0821 – Bilag 2 (samlenotat)
- KOM (2025) 0821 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Forslaget handler om at gøre det muligt for medlemslandene at etablere forsvarsprojekter hurtigere, end tilfældet er i dag. Sagsbehandlingstiden på tilladelser skal ned, og Kommissionen foreslår 60 kalenderdage. Dertil foreslås det at etablere et centralt nationalt kontaktpunkt, der skal koordinere indhentning af de nødvendige tilladelser.

Regeringens vurdering er, at forslaget kan bidrage positivt til opbygningen af europæisk forsvarsindustri og Europas oprustning.

I dag vil det ofte tage 2-3 år, før et projekt, hvor der skal bygges nye faciliteter til f.eks. produktionsapparat, kan påbegyndes i Danmark, og det er også tilfældet i andre europæiske lande. Det er ikke hensigtsmæssigt, når vi står i den nuværende alvorlige sikkerhedspolitiske situation.

Når det er sagt, så skal vi selvfølgelig kunne implementere forslaget i Danmark på en effektiv måde. Forslaget lader en stor del være op til medlemslandene selv. Vi skal også udforske, hvad der præcis menes med et forsvarsparathedprojekt, herunder hvilke tilladelser som er omfattet af forordningen. Det er noget af det, der stadig foregår en drøftelse om.

- FO På den baggrund vil regeringen under forhandlingerne støtte formålet med forslagene til acceleration af tilladelser vedrørende forsvarsprojekter og lægge stor vægt på

- at forslaget understøtter en hurtig og omkostningseffektiv europæisk oprustning, herunder ved at gøre det nemmere og hurtigere at etablere forsvarsprojekter i medlemsstaterne samt ved at sikre mærkbare byrdelettelser for myndigheder og erhvervslivet, herunder at de forventede effekter står mål med de økonomiske konsekvenser.
- at anvendelsesområdet tydeliggøres, så der skabes klarhed omkring, hvad et forsvarsprojekt er, og dermed hvilke tilladelser der vil kunne blive omfattet af forordningen.

Regeringen lægger i forlængelse heraf endvidere vægt på

- at forslaget understøtter en strømlining af processen, for så vidt angår indhentning af tilladelser til forsvarsparathedprojekter på tværs af medlemsstater.
- at en ansøgning ikke anses som godkendt, hvis sagsbehandlingstiden overskrider 60 kalenderdage.
- at der i den administrative støtte er særligt fokus på SMV'er og små midcapselskaber.

Forhandlingerne er i gang i Bruxelles, og der er bred opbakning til forslaget blandt medlemsstaterne. Det danske EU-formandskab arbejder hårdt på, at vi kan sikre fremdrift i forhandlingerne. Det er et nødvendigt forslag, som kan skabe den nødvendige forandring i måden, vi skal træffe beslutninger på, når det handler om forsvar og sikkerhed.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren snakker om, at de gamle regler er lavet i fredstid. Betyder det, at EU forbereder sig på krigstider, og det er derfor, vi skal lave reglerne om? Det er jo lidt en ny retorik – før skulle vi hjælpe Ukraine, men nu skal vi rokke ved hele fredstidslogikken i Europa.

Det er selvfølgelig problematisk, at der ligesom i andre forslag ikke er nogen konsekvensvurderinger. Det ser ret dyrt ud i forhold til mange af de støtteordninger, der skal laves. Hvor dyrt regner ministeren med, at projektet bliver? Vi skal give støtte til forskellige forsvarsprojekter, herunder f.eks. bl.a. informationskampagner, som der står i betragtning nr. 14.

Vi har et problem herhjemme med, at mange tilladelser tager lang tid, fordi der er for få ressourcer bl.a. i Miljøstyrelsen. Hvis det nye kontaktpunkt skal lave alle godkendelserne meget hurtigt, hvor mange ressourcer har vi så tænkt os at sætte af i Danmark? Projekterne bliver de facto godkendt, hvis man ikke overholder fristerne, og det vil sige, at ressourcespørgsmålet bliver meget vigtigt. Jeg kan også se, at det er noget, ministeren går op i, for det er en del af forhandlingsoplægget.

Med lovforslaget L 222 (forslag til lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål) kan ministeren jo afvige fra alle andre myndigheder i Danmark, hvis man vurderer det nødvendigt. Hvordan fungerer det med oprettelsen af en ny myndighedsenhed? Vil ministeren også afvige fra den myndighed med den nye lov?

Alex Ahrendtsen (DF): Allerede de gamle romere vidste, at hvis man ønsker freden, skal man forberede sig på krig. Og det er det, vi er i gang med. Det er meget simpelt.

Indholdet i forslaget er godt nok på mange måder. Men vi stemmer ikke om selve indholdet, men om regeringens forhandlingsoplæg. Det er godt, at EU nu vil gøre det lettere og hurtigere at beslutte forsvarsprojekter, men jeg er lidt i tvivl om, om det vil styrke det indre marked.

Er der delegerede retsakter i forslaget?

Det virker, som om det bliver meget dyrt for Danmark, og jeg forstår ikke helt, hvorfor det bliver dyrt for Danmark, når man gør det hurtigere at beslutte. Opklaring af de tre spørgsmål vil kunne hjælpe mig til at beslutte, om jeg skal stemme ja eller nej til regeringens forhandlingsoplæg.

Søren Søndergaard (EL): Vi kan godt støtte selve det overordnede formål, at ting kan gøres hurtigt. Vi forventede, at man så afsætter en masse ressourcer, så man undgår at tingene tager for lang tid, men i stedet for indsættes der en musefældeklause, som betyder, at man ikke behøver at afsætte så mange ressourcer til at sørge for det, fordi man simpelt hen bare siger, at projektet automatisk er godkendt, hvis ikke godkendelsen er kommet inden 60 dage.

Der står i samlenotatet:

»Såfremt sagsbehandlingstiden overskrider fristen på 60 kalenderdage, anses en ansøgning som godkendt. Dette kan potentielt medføre godkendelse af projekter, hvor alle væsentlige hensyn ikke vurderes.«

EU lægger altså op til, at vi skal godkende et forslag, hvor man ikke vurderer alle væsentlige hensyn, i stedet for at sige, at vi afsætter alle de ressourcer, der gør, at alle væsentlige hensyn kan vurderes. Det synes vi er problematisk, og det kan vi ikke støtte.

Vi lidt i tvivl om, om regeringen vil støtte det. Forhandlingsoplægget lyder, at en ansøgning ikke anses som godkendt, hvis sagsbehandlingen overskrider 60 dage. Er det en afstandtagen fra Kommissionens forslag? Hvis man tager det for pålydende, at man fra dansk side vil lægge vægt på, at en ansøgning ikke anses som godkendt, hvis sagsbehandlingen overskrider 60 dage, er det i modsætning til det, Kommissionen siger. Og det er vi sådan set fuldstændig enige i, for så håber vi, at regeringen vil bruge en masse ressourcer på at sige, at der skal afsættes de nødvendige ressourcer, så alle væsentlige hensyn kan blive vurderet inden for rammerne af de 60 dage. Men så synes vi til gengæld også, at man skal lægge måske ikke afgørende vægt, men man skal i hvert fald lægge stor vægt på det, for det er jo ret centralt, at afgørende elementer bliver vurderet. Jeg vil i hvert fald nødig sidde i et Europaudvalg, som med åbne øjne siger, at afgørende elementer ikke længere behøver at blive vurderet. Jeg vil gerne have en præcisering fra forsvarsministeren af, hvad forhandlingsoplægget egentlig betyder, og så har jeg et ønske om, at der bliver lagt afgørende vægt på det. I så fald kan vi godt støtte forhandlingsoplægget.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Theresa Scavenius: Vi er i en tid, hvor Europa bliver nødt til at foretage en nødvendig oprustning for at sikre en afskrækkelse mod Rusland. Det kan man være enig i eller ej, men det er det, der ligger til grund for forslaget. Og det er fuldstændig rigtigt, som Alex Ahrendtsen siger, at hvis man skal skabe forudsætningen for freden, så skal man være i stand til at have en afskrækkelse.

Man kender ikke en til en de økonomiske konsekvenser af forslaget. Men det handler i bund og grund om at skabe en større hastighed i at etablere mulighed for at skabe forsvarsparathed for virksomhederne. Det synes jeg er meget fornuftigt. L 222 er jo meget mere vidtgående end det, som Kommissionen har foreslået. Så hvis man er for L 222, så er man også for dette forslag. Man kan ikke være andet.

Til Alex Ahrendtsen: Der er ikke nogen delegerede retsakter.

I forlængelse af drøftelserne i forsvarsforligskredsen om, hvordan man kan speede noget op, tror jeg ikke, at man kan sige, at det kommer til at styrke det indre marked, for en lang række lande kommer til at lave direkte tildelinger til forsvarsvirksomheder, i forhold til hvad der er brug for. Det kender vi fra Frankrig og Tyskland, og vi begynder også at se, at vi gør mere brug af det i Danmark. Det er jo i respekt for, at man ikke nødvendigvis laver meget store udbud, men har brug for en direkte tildeling i forhold til nogle af de konkrete kapaciteter, man har brug for.

Til Søren Søndergaard: Regeringen har helt korrekt valgt at lægge vægt på, at en ansøgning ikke bør anses som godkendt, hvis sagsbehandlingstiden overskrider 60 kalenderdage. Det skyldes, at det vurderes uhensigtsmæssigt, at der på denne måde kan gives stiltiende accept til projekter, hvor der kan være gode grunde til, at fristen ikke kan overholdes. Det kan bl.a. være sikkerhedsmæssige hensyn, der tager det i betragtning, så sådan lægger vi mandatet.

Claus Jørgensen (SF): Som jeg forstår det, kan man også sige, at vi gerne vil lægge yderligere 60 dage oveni, hvis man vurderer, at der er noget med sikkerhed og sundhed. Det er i hvert fald en måde, man kan forlænge ansøgningsfristen på. Men jeg synes, at det er rigtig godt, at der står det med de 60 dage, og at regeringen arbejder for, at projekter ikke bliver automatisk godkendt.

Jeg synes, at det er rigtig positivt, at regeringen lægger stor vægt på, at anvendelsesområdet tydeliggøres, for det virker meget hastigt, og meget af det er ikke defineret endnu, så det håber jeg at regeringen virkelig vil kæmpe for.

Hvad betyder det for L 222, at vi nu laver denne forordning, som har direkte implikationer? Skal vi have L 222 op i salen igen bagefter?

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er stadig væk bekymret for, hvor dyrt forslaget bliver, plus hvor mange ressourcer der skal afsættes. Kontaktpunktet kommer jo til at have virkelig travlt, hvis de både skal godkende alle projekter, og derudover ved vi ikke engang, hvor mange projekter det drejer sig om, fordi anvendelsesområdet ikke er tydeligt. Derudover skal de, som der står i betragtning 14, udøve bistand og støtte til forsvarsprojekter og til administrative rapporteringsforpligtigelser, men også til f.eks. projekter, der skal informere offentligheden. Det lyder som noget kampagne. Det lyder som et rigtig dyrt center, og derfor er det afgørende for Europaudvalget at vide, hvad det kommer til at koste. Uagtet formålet skal man vide, at hvis man har en pose penge, så kunne man måske have brugt dem bedre. Vil ministeren ikke igen svare på, hvad det kommer til at koste, og hvor mange ressourcer der bliver sat af til det kontor, så vi sikrer, at godkendelserne selvfølgelig bliver lavet, inden de bliver godkendt automatisk? Det gælder også spørgsmålene om al den støtte til de projekter, som lyder fuldstændig bredt?

Alex Ahrendtsen (DF): Svaret om de delegerede retsakter er betryggende.

Det indre marked bliver ikke styrket, fordi de enkelte lande vil foretage direkte tildelinger, og det er for så vidt godt nok. Men så er spørgsmålet, hvad vi skal med forslaget. Skal jeg forstå det sådan, at man speeder godkendelsesprocessen i EU op, når et land laver en direkte tildeling til en national forsvarsindustri, for det er jo en undtagelse fra de normale regler?

Jeg forstår stadig væk ikke, hvorfor forslaget betyder højere omkostninger for Danmark.

Alexander Ryle (LA): Liberal Alliance støtter forhandlingsoplægget. Vi synes faktisk, det er rigtig positivt, at der med forslaget skabes bedre vilkår for europæiske forsvarsvirksomheder, og især når vi kan gøre det ved at mindske bureaukrati og de administrative byrder for erhvervslivet.

Katrine Robsøe (RV): Vi støtter også intentionerne i forslaget.

Regeringen vil arbejde for, at man ikke bare automatisk godkender projekter, hvis de ikke er blevet godkendt inden 60 dage. Vi synes, at det er ret vigtigt at have med. Har ministeren nogen planer for, hvordan Europaudvalget efterfølgende vil skulle inddrages i forbindelse med udvidelsen af de 60 dage?

Vi har også bidt mærke i den manglende konsekvensanalyse og er lidt ærgerlige over den tendens.

Søren Søndergaard (EL): Jeg er rigtig glad for, at regeringen også har det synspunkt, at helt afgørende vurderinger ikke bare skal kunne glide igennem, fordi man overskrider de 60 dage. Men så skal der også virkelig arbejdes for det, for det er det modsatte af, hvad der ligger i Kommissionens forslag. Hvis man bare lægger vægt på det, så er det slag jo tabt. Jeg bad ministeren om at tilkendegive, om man kunne lægge stor vægt på det, for så kan vi støtte forslaget. Ellers kan vi ikke.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Søren Søndergaard: Jeg lægger ikke op til at lave om på stemmewægtene.

Flere spørger til de 60 dage. Vi må have en politisk drøftelse i dybden af det med de øvrige lande, og jeg vil gerne holde Europaudvalget orienteret om, hvad der kommer til at ske. Det er en svær diskussion, for forslaget handler først og fremmest om, hvordan og hvor langt ned man skal afbureaukratisere, og hvordan man kan skabe mere hastighed i processerne. På den anden side skal man også passe på, at man ikke kan etablere, hvad man vil, under forsvarsdække, uden at der overhovedet er mulighed for at få en ordentlig vurdering fra myndighederne.

Til Claus Jørgensen: L 222 er et meget mere sammenhængende og også meget mere vidtgående forslag end det, vi drøfter her. Det har jeg heller ikke lagt skjul på. Forslaget er et supplement til L 222, og for at være helt ærlig tror jeg ikke nødvendigvis, at det bliver et nybrud. Men det kan være med til at understøtte en større grad af hastighed på europæisk niveau.

Til Theresa Scavenius: Estimatet er cirka 4 mio. kr. per projekt til hasteprocedurer til etablering af forsvarsprojekter. Theresa Scavenius lægger op til, at der så må være en myriade af ting, der måtte gå ind i den nuværende model. Det kan jeg overhovedet ikke se. Vi har to projekter, der kører i øjeblikket – Elling og Fire Point i Vojens. Man kan håbe, at der kan komme flere projekter, men vi har ikke en kæmpestor kø af projekter, der skal behandles. Der er bare en politisk uenighed mellem Theresa Scavenius og regeringen, også på dette punkt. Konsekvensen af politik er, at man ikke kan være enig om det hele.

Til Alex Ahrendtsen: Det er en måde at styrke Europas forsvarsparethed overordnet set i forhold til at skabe en større hastighed. Det er regeringens synspunkt, at det er en god idé.

Theresa Scavenius (UFG): Hvis der kun er to projekter, hvorfor er der så ikke tid til de normale godkendelsesprocesser?

Jeg kan ikke støtte forhandlingsoplægget.

Alex Ahrendtsen (DF): Fremskynder forslaget processen ved godkendelser, eller hvorfor skal vi bruge det? I dag kan man allerede bruge direkte tildeling over for nationale industrier og undtage tildelinger fra EU-retten, og så er det op til de enkelte nationale lande at beslutte, hvor hurtigt de vil gøre det. Jeg har brug for den opklaring for at kunne sige ja til forhandlingsoplægget.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Alex Ahrendtsen: Det handler ikke om udbud. Det handler om godkendelser hos myndigheder, fuldstændig ligesom vi diskuterer i forbindelse med L 222. Hvis du skal have tilladelser fra flere offentlige myndigheder, kommer redskabet til at hjælpe med endnu større hastighed.

Du spurgte tidligere, hvad det betyder for det indre marked. Det ved jeg ikke, men min egen mavefornemmelse vil være, at hvis Elling – som nu er besluttet – etableres, så tror jeg, at mange nye projekter i Europa vil blive etableret på baggrund af en direkte tildeling. Hvis der f.eks. skal etableres en ny ammunitionsfabrik, tror jeg ikke nødvendigvis, at man kører et langt udbud i de pågældende lande.

Alex Ahrendtsen (DF): Det giver god mening. Men myndighedstilladelser er jo normalt en national kompetence, når det kommer til forsvarsanliggender. Hvad er lige præcis EU's rolle med forslaget,

og hvor er det helt konkret, at det kommer til at gå hurtigere, når vi i forvejen kan gøre det nationalt? Jeg er bare lidt forvirret på højere plan.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg tror ikke, at jeg kan få den forvirring til at gå væk. Det er med henblik på at skabe en fælles retningslinje for EU's konkurrencedygtighed og hastighed i hele Europa for at udvide kampkraften i Europa, hvor man har den ret i forhold til de 60 dage. Ellers kunne man forestille sig, at det ville tage 2-3 år at etablere det, og det vil vi gerne undgå.

Alex Ahrendtsen (DF): Så reglerne er faktisk overnationale, og de fastsætter grænsen på de 60 dage for de enkelte lande? Så det er en L 222 light, som ministeren har sagt?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Det er i hvert fald ikke en L 222, for der er en lang række andre ting, som slet ikke bliver varetaget af forenklingspakken. Men den har til formål at styrke hastigheden i, at vi kan opruste i Europa og derved give vores europæiske virksomheder bedre etableringsvilkår, end de har i dag.

Alex Ahrendtsen (DF): Overnationalt?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Ja, det er jo rammevilkår for, hvordan og hvorledes man kan etablere sig i Europa.

Formanden (Brigitte Klinskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

- FO   b) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordninger for så vidt angår forsvarsberedskab og om fremme af forsvarsinvesteringer og forsvarsindustriens vilkår
- *Nyt forhandlingsoplæg*
- KOM (2025) 0822
- KOM (2025) 0822 – Bilag 2 (samlenotat)
- KOM (2025) 0822 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Denne del af pakken har til formål at ændre i to eksisterende EU-regelsæt.

Det første regelsæt omhandler EU's kemikalieregler. Allerede i dag er det muligt for EU's medlemsstater i særlige tilfælde at benytte undtagelser på kemikalieområdet, når det handler om forsvarshensyn. Det er imidlertid Kommissionens vurdering, at medlemsstaterne bruger de eksisterende undtagelsesbestemmelser for lidt – eller fortolker dem for snævert.

Derfor har Kommissionen ønsket at give medlemsstaterne større fleksibilitet. Det betyder f.eks., at medlemsstaterne gives større handlefrihed til at tillade brug af visse kemikalier i forsvarsproduktionen uden at skulle igennem besværlige procedurer eller at skulle fortolke reglerne selv.

Jeg vil gerne klart understrege, at forslaget ikke ændrer på, at vi skal beskytte mennesker, dyr og miljø. Det ligger fast. Samtidig er vi nødt til at sikre, at reglerne ikke spænder utilsigtet ben for styrkelsen af vores forsvarsevne.

Det andet regelsæt, som behandles i forslaget, er reglerne om Den Europæiske Forsvarsfond (EDF). Det er Kommissionens ønske, at forsvarsfonden bliver mere fleksibel, og at det skal være lettere for forsvarsvirksomheder at ansøge. Kriterierne for at få støtte skal gøres enklere, så det bliver lettere at få projekter i gang. Desuden lægges der op til, at det skal være muligt at gennemføre testaktiviteter i tredjelande, f.eks. Ukraine.

Regeringen bakker fuldt op om dette forslag. Det gælder både ændringer af EU's kemikalieregler, hvor den større fleksibilitet gør det muligt at tage forsvars- og sikkerhedshensyn i betragtning. Ligeledes gælder det EDF, hvor det er positivt, at man ser på at forenkle reglerne.

Jeg hæfter mig ved muligheden for at finansiere testaktiviteter for EDF-støttede projekter uden for EU, f.eks. i Ukraine. Det kan give europæiske virksomheder adgang til at udnytte testmuligheder, der giver unikke fordele.

For Danmark kan de foreslåede ændringer til EDF bidrage til at skabe bedre integration af danske leverandører i hele forsyningskæden. Det vil være til stor gavn for de danske SMV'er, som leverer produkter på forsvarsområdet.

- FO   På den baggrund vil regeringen under forhandlingerne støtte forslaget om at revidere eksisterende forordninger, for så vidt angår forsvarsparathed, og om fremme af forsvarsinvesteringer og forsvarsindustriens vilkår og lægge vægt på

- at forslagets elementer bidrager til en hurtig og omkostningseffektiv europæisk oprustning.

- at forslaget bidrager til at højne medlemslandenes retssikkerhed ved brug af undtagelsesbestemmelser og i tillæg hertil, at adgangen til undtagelsesbestemmelser ved kemikalieforordninger udvides.
- at det er medlemsstaterne, der kan give undtagelse fra kemikalieforordningerne begrundet i hensynet til forsvar og sikkerhed.
- at de administrative byrder i forbindelse med ansøgning, sagsbehandling og evaluering under Den Europæiske Forsvarsfond reduceres, og at forslaget i relevant omfang understøtter yderligere integration og deltagelse af ukrainske aktører.

Theresa Scavenius (UFG): Hvordan ved vi, at det ikke vil få en negativ effekt på miljø og sundhed, når der ikke er nogen konsekvensrapport? Det er en leg, vi leger – man kan sige, at det ikke vil have konsekvenser, men det handler om at deregulere sundheds- og miljølovgivning, og det har selvfølgelig konsekvenser. Der er også konsekvenser ved andre forslag, såsom L 222 (forslag til lov om bygge- og anlægsprojekter samt driftsaktiviteter med væsentlige nationale forsvarsformål eller væsentlige civile beredskabsformål), hvor ministeren anerkender, at det vil have konsekvenser for bl.a. miljøet. Det ville være mere ordentligt. Vi kan ikke både blæse og have mel i munden.

Jeg vil gerne henvise til bemærkning 9 i forslaget:

»Prøvning i Ukraine giver muligheder, der ikke umiddelbart findes i Unionen, såsom hurtigt tilgængelige resultater, 24-timers prøvning og prøvning på slagmarken, hvilket kan forbedre udviklingen og valideringen af forsvarsteknologier og -produkter i væsentlig grad.«

Det er bizart på et nyt niveau. Prøvning på slagmarken betyder, at man tester våbentyper på mennesker uden at kende konsekvenserne. Man synes, at EU skal være med til at finansiere, at virksomheder tester på slagmarken, hvilket vi selvfølgelig ikke kan gøre i Unionen. Hvad er ministerens holdning til, at vi tager det helt vilde skridt, at vi nu skal støtte prøvetagning på slagmarken med statslige penge?

Der lægges op til, at det skal være muligt at gennemføre testaktiviteter i tredjelande, f.eks. Ukraine. Kan forslaget også gælde for Israel og Gaza?

Claus Jørgensen (SF): Vi støtter forhandlingsoplægget. Vi er i en situation, hvor vi er nødt til at opruste for at være sikre på, at der ikke kommer krig.

I SF kæmper vi imod brugen af skadelige kemikalier. Derfor fremsendte vi et forslag til ministeren om, at regeringen kunne lægge vægt på

- at dispensationerne kun kan bruges, når det er strengt nødvendigt for at opretholde forsvarsberedskab eller national sikkerhed.
- at dispensationerne kun kan være tidsbegrænsede og løbende skal revurderes.
- at der indføres krav om, at industrien skal udfase de pågældende stoffer, når alternativer forefindes.
- at medlemsstaterne skal indrapportere brug af undtagelserne til Kommissionen.

- at der skal ske en risikovurdering og offentlig registrering af, hvilke stoffer der bruges under undtagelserne.

Det er for at sikre, at der ikke sker yderligere forringelser. Man kan godt frygte, at nogle lande synes, vi skal slække endnu mere, fordi vi så kan gøre det nemmere, hurtigere og billigere. Vil regeringen lægge vægt på disse fem ting, så vi sikrer, at det ikke bliver endnu ringere end Kommissionens forslag?

Alexander Ryle (LA): Vi er meget positive over for forslaget. Vi er særlig glade for, at der åbnes op for bedre muligheder for at bruge erfaringerne fra krigen i Ukraine i den videre udvikling af europæiske forsvarsteknologier og -produkter. Jeg mener, at det er en oplagt mulighed for, at vores støtte til Ukraine kan komme til at gøre endnu mere gavn, end den gør i forvejen, fordi vi selv kan være med til at lære af nogle af de erfaringer, som bliver gjort i Ukraine.

Søren Søndergaard (EL): I grund- og nærhedsnotatet står der:

»Der forventes ikke at være væsentlige miljømæssige konsekvenser af forslaget, da der allerede i dag er mulighed for at få undtagelser, og da undtagelsesmuligheden anvendes.«

For mig er det uklart, hvad konsekvensen af forslaget er. Man skriver, at der ikke kommer nogen miljøkonsekvenser af forslaget, for mulighederne for undtagelser er der allerede. Men hvorfor gør man det så? Hvordan kan man gøre det lettere, uden at det risikerer at få konsekvenser for miljøet?

Vi kan sagtens se det overordnede formål, og derfor kunne vi måske godt støtte forhandlingsoplægget, hvis man tilføjede en vægt om, at forslaget ikke må få negative konsekvenser for miljøet. Men jeg forstod på ministerens tidligere indlæg (*se punkt 2a*), at ministeren ikke er kommet for at forhandle forhandlingsoplæggene, men for at meddele forhandlingsoplæggene og bruge det flertal, regeringen allerede har. Det er jo fint nok. Så ser vi frem til den tid, hvor vi får en mindretalsregering igen, så Europaudvalget kan bruge møderne til at forhandle forhandlingsoplæg.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Søren Søndergaard: Det er meget magtarrogant at udlægge det, som om jeg ikke vil forhandle. Jeg elsker at forhandle, så jeg kunne ikke forestille mig at komme her uden at lytte til Europaudvalget. Jeg sagde under det tidligere punkt, at til trods for fine bemærkninger ændrer det ikke mit synspunkt i forhold til vægtene. Der er en politisk uenighed, og man kan jo ikke forhandle uenighed væk. Nogle gange kan man få en forståelse, så man måske alligevel kan være enige. Jeg lægger ikke op til, at der skal laves om på vægtene.

Til Claus Jørgensen: Jeg vil gerne kvittere for det, SF sendte i går. Jeg synes faktisk, at det egner sig bedre til at indgå i drøftelsen om L 222, for det regulerer vi jo selv. Jeg vil anbefale, at vi drøfter det i forligskredsen. Jeg er ikke afvisende over for SF's forslag – det er jo sådan set den måde, vi allerede arbejder på, nemlig at vi ikke bare kan bruge det som carte blanche, så dispensationer kan gælde i al evighed.

Til Søren Søndergaard og Theresa Scavenius angående miljømæssige konsekvenser: Det handler om at præcisere reglerne for brugen af undtagelsesmulighederne, fordi man fra Kommissionens side synes, at det er blevet for rigtigt og for snævert. Det er ikke hver dag, man ser Kommissionen anerkende, at noget af det, man har lavet før, kan være svært at forstå. Derfor handler det om at

blive bedre til at vejlede, hvis man vælger at gå den vej. Der er allerede i dag regler om undtagelsesmuligheder for EU's kemikaliregulering ved anvendelse til forsvarsformål. Derfor forventer jeg ikke nogen væsentlige miljømæssige konsekvenser af forslaget.

Til Theresa Scavenius angående prøvning: Jeg synes kun, det er fornuftigt, at man har mulighed for at samarbejde og udvikle bl.a. med ukrainske forsvarsvirksomheder. Det er igen en politisk uenighed.

Der er vedtaget en lang række eksportrestriktioner i forhold til eksport af våben til Israel, som er reguleret på europæisk niveau. Det har forrang i forhold til dette forslag.

Claus Jørgensen (SF): Jeg vil kvittere for, at ministeren vil tage forslagene med til L 222 – det ser vi frem til. Vi skal dog huske på, at en masse andre lande også skal igennem denne øvelse, og hvis de kæmper for at undtage endnu mere, som kan være skadeligt, sker det jo i deres lande. Det er vigtigt, at forslaget ikke bliver forringet på EU-niveau, selv om vi godt kan stramme op på det i Danmark. Så ministeren må meget gerne kæmpe for det på europæisk plan.

Vi bakker op om forhandlingsoplægget, men kan vi blive orienteret undervejs, når der kommer undtagelser, så vi kan holde øje med det? Vi har vist en lignende aftale med miljøministeren, når der kommer undtagelser i forhold til kemikalielovgivningen.

Theresa Scavenius (UFG): I forhold til prøvning står der, at det kunne være i associerede lande og tredjelande. Hvis det ikke handler om Israel, hvilke lande drejer det sig så om? Kan ministeren bekræfte hundrede procent, at pengene, der bliver formidlet gennem EDF, ikke kan ende med prøvning i Gaza?

Ministeren snakker meget om politisk uenighed, men spørgsmålet er, om vi overhovedet må, for vi har jo folkeretten og Genèvekonventionerne, og ifølge artikel 35 i tillægsprotokol I er våben og metoder, der giver unødvendige lidelser eller overdreven skade, ulovlige. Når vi tester noget, ved vi jo ikke, hvad konsekvenserne er. Det kunne godt være, at det er ulovligt at teste våbentyper ifølge Genèvekonventionerne.

NOT

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Theresa Scavenius: Det kræver et skriftligt svar. Det ændrer ikke på min stillingtagen til det, jeg har forelagt i dag. Jeg ved jo, at Theresa Scavenius har en helt anden holdning. Jeg synes, det er en god idé at understøtte Europas evne til at forsvare sig selv. Det kan man være uenig i, og jeg noterer mig, at Theresa Scavenius synes, det er forkert. Jeg synes, at støtten til Ukraine og udviklingen af nye systemer er en god idé, så man ikke forærer hele initiativretten til Rusland. Jeg siger ikke, at Theresa Scavenius gør det, men vi er – igen – dybt, dybt uenige. Det er nok kommet for at blive.

Formanden (Brigitte Klitskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten, Alternativet og Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

- FO   c) Europa-Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv for så vidt angår forenklingen af overførsler af forsvarsrelaterede produkter inden for EU og forenklingen af forsvars- og sikkerhedsindkøb
- *Nyt forhandlingsoplæg*
- KOM (2025) 0823
- KOM (2025) 0823 – Bilag 2 (samlenotat)
- KOM (2025) 0823 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Forslaget går ud på at modernisere reglerne for, hvordan forsvarsmateriel flyttes inden for EU, og hvordan forsvarsmateriel indkøbes.

Den første del af forslaget relaterer sig til overførsel af forsvarsprodukter internt i EU. Her ønsker Kommissionen at gøre det lettere ved at udvide undtagelserne fra licenspligt. Det betyder, at flere overførsler af forsvarsprodukter inden for EU – bl.a. til EU-projekter, EU's institutioner eller til brug i kritesituationer – skal kunne ske lettere og uden forsinkende administration.

Generelle overførselslicenser skal kunne bruges bredere. Medlemsstater opfordres desuden til at indføre nye typer generelle licenser, eksempelvis til hasteoverførsler. Formålet er at reducere ventetid og bureaukrati, så EU's forsvarsprojekter kan gennemføres hurtigere og mere effektivt.

For Danmark betyder dette hurtigere gennemførelse af projekter med danske virksomheder, færre administrative byrder ved immaterielle teknologioverførsler og stærkere integration i europæiske værdikæder. Det styrker leveringssikkerheden.

Den anden del af forslaget relaterer sig til forsvars- og sikkerhedsdirektivet. Direktivets regler bestemmer, hvordan indkøb til forsvaret skal foregå. Med forslaget foreslår Kommissionen vigtige ændringer i udbudsprocessen, så det bliver lettere og hurtigere at købe ind til forsvaret. En yderligere og større revision af reglerne ventes i 2026.

Konkret foreslås det bl.a. at hæve tærskelværdierne, så mindre kontrakter ikke skal i udbud og dermed kan håndteres hurtigere. Helt konkret betyder det eksempelvis, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse ikke skal bøvle med forsinkende udbudsregler, når det handler om mindre anskaffelser. I stedet kan de nationale indkøbsmyndigheder fokusere deres ressourcer på de større anskaffelser, som vi står over for.

Derudover vil Kommissionen gøre reglerne mere fleksible. Hvis mindst tre EU-lande slår sig sammen om at købe det samme udstyr, får de mulighed for midlertidigt at handle direkte med leverandører, uden at de først skal lave et langt, tidskrævende offentligt udbud. Det betyder, at landene hurtigere kan købe det, de har brug for. Det kan spare tid og penge. Samtidig understøtter det, at landene kan arbejde mere sammen og bruge det samme udstyr.

Der lægges endvidere op til, at rammeaftaler fremover kan vare op til 10 år i stedet for 7 år. Længere rammeaftaler forventes at give en større forudsigelighed og fleksibilitet i planlægningen for Forsvaret, og virksomheder vil samtidig kunne nyde godt af en større investeringssikkerhed.

- FO   På den baggrund støtter regeringen forslaget og lægger vægt på

- at forslaget bidrager til en tilpasning af forsvars- og sikkerhedsdirektivet til den nye sikkerhedspolitiske situation, hvor der bør være bedre mulighed for at foretage hurtigere indkøb af forsvarsmateriel. Ændringerne bør være en kortsigtet løsning, idet Danmark bakker op om en fuld revision af forsvars- og sikkerhedsdirektivet hurtigst muligt.
- at forslaget bibeholder gennemsigtheden for kontraktindgåelser og understøtter udviklingen af en konkurrencedygtig europæisk forsvarsindustri og fremmer EU's strategiske autonomi.

Theresa Scavenius (UFG): Det er udtryk for dårlig lovkvalitet, da der ikke er lavet konsekvensvurderinger, man har ikke inddraget eksterne eksperter, man laver ikke kvalitetskontrol, der er ikke noget budget osv. Det er hastelovgivning.

I grund- og nærhedsnotatet vedrørende Kommissionens meddelelse om omnibus om forsvarsberedskab giver Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) i deres høringssvar udtryk for bekymring for en udhuling af de sociale klausuler og kontrollen med arbejdsvilkår. De er i det hele taget bekymret for en risiko for social dumping, forringelse af arbejdsvilkår og uigennemsigtige udbudsprocedurer. Regeringen skriver, at de synes, at forslaget er rigtig godt, fordi det sikrer optimale rammebetingelser og fjerner unødvendige barrierer. Skal man forstå det sådan, at regeringens holdning er, at regler i forhold til bl.a. arbejdsvilkår er en unødvendig barriere, man ønsker at fjerne, og at det skaber en mere optimal situation, hvis man ikke beskytter arbejdstagerne? Det er en bekymrende politisk holdning, og det er langt fra, hvad dansk praksis burde være.

Man lægger vægt på at bibeholde gennemsigtheden i kontraktindgåelser, hvilket er godt. I den samme vægt nævner man også understøttelse af udvikling af en konkurrencedygtig europæisk forsvarsindustri og fremme af EU's strategiske autonomi. Vi har altså en vægt med tre meget forskellige aspekter – hvordan vægtes de?

Søren Søndergaard (EL): Overordnet kan vi sagtens støtte formålet med forslaget.

Vil ministeren redegøre for de delegerede retsakter i dette forslag? Hvor omfattende bliver de, og hvilke områder vil de dække?

Eksisterer der en særlig undtagelse, når det gælder forsvarsmateriel i forhold til WTO-reglerne (Verdenshandelsorganisationen) om tærskelværdier?

NOT **Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen):** Til Søren Søndergaard: Jeg vil gerne svare på spørgsmålet om WTO og tærskelværdier på skrift.

NOT Der er delegerede retsakter, da der er tale om meget tekniske specifikationer, så det giver god mening, at Kommissionen får mulighed for at præcisere det i en delegeret retsakt. Vi kan oversende et skriftligt svar.

Til Theresa Scavenius: Det er dejligt at diskutere politik. Regeringen siger ikke, at det her er med til at afskaffe danske arbejdsvilkår. Du laver den kobling, for så kan det skabe noget debat, men der er slet ikke belæg for det. Det her handler om ændringer af udbudsregler – det handler ikke om, hvorvidt man skal tillade social dumping eller noget som helst andet. Vi står fuldstændig vagt om den danske model i forhold til løn- og arbejdsvilkår, og det kommer dette forslag ikke til at have en betydning for.

Theresa Scavenius (UFG): Det lyder da virkelig dejligt. Hvilke unødvendige barrierer er det så, der bliver fjernet?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Jeg har netop brugt hele min tale på at forelægge forslaget. Et godt eksempel på at gøre det mere smidigt er at hæve tærskelværdierne, så mindre kontrakter ikke skal i udbud.

Theresa Scavenius (UFG): Det er lige præcis de tærskelværdier, som Fagbevægelsens Hovedorganisation problematiserer. De siger, at det skaber en risiko for dårligere arbejdsvilkår og social dumping. Men måske kommer vi ikke videre i dag.

Jeg kan ikke støtte forhandlingsoplægget.

Søren Søndergaard (EL): Enhedslisten har i Folketingssalen foreslået en generel øgning af tærskelværdierne i forbindelse med udbud. Det var regeringens officielle position, at det ikke kunne lade sig gøre, fordi det var i strid med WTO-reglerne. Nu kommer der så et forslag om, at man vil arbejde for en øgning af tærskelværdierne, og det synes jeg er fint, men så må det være, fordi der eksisterer en særlig undtagelse fra WTO-reglerne; ellers skal Europaudvalget i hvert fald være vidende om, at man lægger op til at bryde med WTO-reglerne. Måske kan en af ministerens embedsmænd give et hint.

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Søren Søndergaard: Vi kommer ikke med noget, der er WTO-stridigt. Man må også have forståelse for, at selv embedsmænd ikke kan svare på alt på stående fod. Derfor vil vi vende tilbage skriftligt, så vi ikke svarer noget forkert til Folketinget.

Formanden (Brigitte Klitskov Jerkel): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Theresa Scavenius (UFG) har ytret sig imod det.

d) Siden sidst:

- Afrapportering fra uformelt EU-forsvarsministtermøde den 29. august 2025

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Den 29. august 2025 havde jeg fornøjelsen af at kunne samle mange af mine EU-kollegaer til et uformelt ministtermøde i København. På mødet drøftede vi to områder, som er helt centrale for Danmark og for os som EU-formandskabsland – nemlig EU's militære støtte til Ukraine og europæisk forsvarsevne.

Ud over forsvarsministrene fra de andre EU-lande deltog NATO's vicegeneralsekretær i mødet, ligesom den ukrainske forsvarsminister, Denys Shmyhal, deltog virtuelt.

Til drøftelsen om Ukraine var mit klare budskab, at Danmark står last og brast med Ukraine. Og den støtte, som jeg og regeringen arbejder så intensivt på at fastholde på et højt niveau, må ikke forveksles med velgørenhed. Det handler om Europas sikkerhed, og det afhænger af, at vi nu gør, hvad vi kan, for at have en støtte til Ukraine. Det har en til en betydning for både europæisk og dansk sikkerhed.

Jeg brugte også tiden på at gøre status for den danske model, altså det, vi har gjort i forhold til at investere ind og refundere udgifter for ukrainske forsvarsvirksomheders muligheder for at producere forsvarsmateriel.

Jeg benyttede også lejligheden til at gennemgå det initiativ, som vi præsenterede den 3. september 2025, nemlig muligheden for at invitere ukrainske forsvarsvirksomheder til Danmark for at starte deres produktion op her.

Derudover diskuterede vi, hvad vi kan gøre for at styrke den europæiske forsvarssikkerhed og dermed også være i stand til at forsvare os selv i 2030. Der var budskabet klart, at vi alle nu må gøre, hvad vi kan, for at fremme politiske beslutninger, der gør, at europæisk modstandskraft bliver større.

- Orientering om SAFE

KOM (2025) 0122

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): SAFE (instrumentet for sikkerhedstiltag for Europa) er et låneinstrument. Det er en del af Kommissionens »ReArm Europe«-plan, som skal være med til at styrke europæisk forsvarsevne.

Gennem SAFE kan EU's medlemsstater låne samlet op til 150 mia. euro ved fælles EU-gæld.

Fra regeringens side har vi truffet beslutning om at indikere interesse over for Kommissionen om et muligt optag af lån gennem SAFE i størrelsesordenen 1-100 mio. euro.

Vi håber bl.a. at kunne bidrage til, at SAFE som instrument vil fremme den militære støtte til Ukraine. Nu venter en proces, hvor de interesserede medlemsstater, herunder Danmark, skal finde ud af, hvordan midlerne fra et potentielt lån bedst anvendes.

Sideløbende har EU netop indledt arbejdet med involvering af tredjelande under SAFE i forlængelse af forordningen. I disse dage arbejdes der på at opnå enighed i Rådet om et mandat til Kommissionen, så Kommissionen kan indlede forhandlinger om bilaterale aftaler med UK og Canada.

Disse forhandlinger vedrører primært tredjelandenes finansielle bidrag til SAFE samt adgangen for det pågældende lands forsvarsindustri.

Ligesom ved forhandlingerne af selve forordningen er det fortsat vigtigt for regeringen, at der i forhandlingerne med tredjelande tages hensyn til behovet for en hurtig og omkostningseffektiv europæisk oprustning, herunder fleksibilitet ved indkøb i tredjelande.

Theresa Scavenius (UFG): Europaudvalget har tidligere talt med både forsvarsministeren og økonomiministeren om SAFE, og jeg havde fået det indtryk, at Danmark ikke ville bruge disse lånemuligheder, fordi vi har en højere kreditværdighed, og derfor kan det ikke betale sig for os. Vil ministeren forklare, hvorfor vi nu ændrer den vurdering, og i hvilket omfang lånet i så fald vil blive taget?

Søren Søndergaard (EL): Vi har stillet et skriftligt spørgsmål om Danmarks lån igennem SAFE. Jeg ved ikke, om ministeren kan svare på det nu. Hvad bliver de statsfinansielle konsekvenser for Danmark af at låne igennem SAFE i stedet for at låne direkte igennem Nationalbanken? Hvis det er en fordel at låne igennem Nationalbanken, kunne vi bidrage med de ekstra midler til Ukraine – ud over det, vi bidrager med i forvejen.

Blev det vendt på mødet, hvordan det går med EU's forpligtigelse til at levere 2 millioner ammunitionsprojekter til Ukraine i 2025? Der har tidligere været relativt langt mellem løftet og leveringen. Er der en opdatering på det?

Forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen): Til Theresa Scavenius: Regeringen har besluttet at *indikere interesse* over for Kommissionen. Det betyder ikke, at vi har truffet en beslutning om det. Det er rigtigt, at vi hidtil har været skeptiske ud fra en økonomisk tilgang, for det er også helt korrekt, at vores økonomiske situation er så gunstig, at vi højst sandsynligt ville kunne finansiere initiativer billigere selv end ved at bruge SAFE-instrumentet. Vi vil først og fremmest indikere interesse, fordi der også er en mulighed for at kunne lave noget sammen med andre lande målrettet ukrainsk forsvarsindustri. Det kan godt være, at det giver mening i forhold til at kunne lave sådan et initiativ. Hvis vi kommer til at gøre det, skal vi selvfølgelig nok orientere om, hvad det kommer til at betyde, og hvad konsekvenserne er.

NOT Til Søren Søndergaard: Jeg kan se, at spørgsmålet er stillet til økonomiministeren, så økonomiministeren vil svare på det skriftligt.

Vi er nået ca. 80 pct. af de 2 millioner artillerigranater. Fristen er nu rykket til oktober 2025. Det er i den forbindelse også vigtigt at sige, at Danmark har leveret ca. 10 pct. af de samlede 2 millioner artillerigranater, 155-millimeter.

- L   Punkt 3. Samråd med økonomiministeren om det europæiske semester**
KOM (2025) 0204
KOM (2025) 0204 – Samrådsspørgsmål A

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4116 (almindelige anliggender) den 16. september 2025

Rådsmøde 4116 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 664 (kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Alle sager forelægges til orientering.

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2025 – kommenteret dagsorden

– *Politisk drøftelse*

Europaministeren (Marie Bjerre): Vi skal på rådsmødet drøfte den kommenterede dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 23.-24. oktober 2025. Den kommenterede dagsorden foreligger ikke endnu, og derfor ved vi endnu kun meget lidt om dagsordenen for mødet. Lidt kan jeg dog alligevel sige baseret på den årlige planlægning og de emner, der står højt på den politiske dagsorden.

Migration ventes endnu en gang at være på dagsordenen. Det er vigtigt for regeringen, at migrationsområdet bliver prioriteret – for at bevare momentum og for at sikre fremdrift i drøftelserne af nye løsninger til at imødegå irregulær migration mod EU.

Også EU's konkurrenceevne og boliger forventes at være på dagsordenen for topmødet. Jeg forventer, at drøftelserne vil tage udgangspunkt i henholdsvis status for den grønne og digitale transition samt Kommissionens kommende plan for økonomisk overkommelige boliger.

I forlængelse af topmødet i juli 2025 er det derudover forventningen, at sikkerhed og forsvar kan blive et centralt emne for oktobertopmødet. Jeg forventer, at der vil blive gjort status på arbejdet med at styrke europæisk forsvarsparathed, bl.a. i regi af »ReArm Europe«-planen og hvidbogen om europæisk forsvarsparathed 2030, hvortil vi afventer en køreplan fra Kommissionen.

EU i verden forventes også drøftet. Det konkrete fokus ligger dog endnu ikke fast. Derudover er det – i lyset af den udenrigspolitiske situation – også min forventning, at både Ukraine og situationen i Mellemøsten vil blive drøftet.

Ukraine forventes at blive et centralt punkt på dagsordenen. Udviklingen frem mod mødet vil afgøre det konkrete fokus.

Situationen i Mellemøsten er også fortsat et vigtigt punkt, som jeg forventer kommer til at fylde på mødet; situationen i Gaza udvikler sig hastigt i en bekymrende retning.

Jeg forventer alt i alt, at der også denne gang bliver tale om en omfattende og vigtig dagsorden for topmødet. Det er dog vigtigt at understrege, at dagsordenen kan ændre sig en del, da der fortsat er lang tid til den 23.-24. oktober 2025.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

* **2. Lovgivningsmæssig programmering**

– *Politisk drøftelse*

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet – horisontal drøftelse

– *Politisk drøftelse*

KOM (2025) 0900

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg forventer, at Kommissionen på rådsmødet vil præsentere sin sjette årlige retsstatsrapport, som blev offentliggjort i juli 2025.

Rapporten kortlægger retsstatsudviklingen i medlemslandene og på tværs af EU på fire områder: retssystemet, antikorruption, mediepluralisme og mediefrihed samt andre institutionelle spørgsmål. Som noget nyt retter rapporten fra i år også fokus på det indre marked og på de retsstatsrelaterede problemer, der påvirker virksomheder, særlig små og mellemstore virksomheder, der opererer på tværs af grænser.

Igen i år kommer Kommissionen med konkrete, landespecifikke anbefalinger til de enkelte medlemslande, og rapporten indeholder også Kommissionens vurdering af, om medlemslandene har gjort fremskridt på sidste års anbefalinger.

Efter Kommissionens præsentation er der lagt op til en horisontal drøftelse af retsstatssituationen på tværs af EU. Drøftelsen vil tage udgangspunkt i rapportens kapitel om den generelle udvikling i EU og vil ikke komme ind på situationen i specifikke lande. De landespecifikke drøftelser finder sted på senere rådsmøder.

Det er afgørende, at alle medlemslande lever op til de fælles værdier, som EU-samarbejdet er bygget op omkring – ikke mindst retsstatsprincippet. Og man må sige, at udviklingen i enkelte lande over de seneste år kun bekræfter, hvor vigtigt det er, at vi samles om EU's fælles værdier og styrker indsatsen for at beskytte dem.

Regeringen bakker derfor op om Kommissionens monitorering af retsstatsprincippet gennem de årlige retsstatsrapporter og støtter retsstatsdialogen i Rådet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

4. Den generelle tendens i udviklingen i retsstatssituationen i udvalgte kandidatlande

– Politisk drøftelse

KOM (2025) 0900

Europaministeren (Marie Bjerre): Drøftelsen vedrører de fire udvalgte kandidatlande Serbien, Montenegro, Nordmakedonien og Albanien.

Det er anden gang, at retsstatsdrøftelsen omfatter kandidatlande. De fire er udvalgt, fordi det er dem, som er længst fremme i udvidelsesforhandlingerne.

Modsat de landerapporter, der er udarbejdet for EU's medlemslande, indeholder landerapporterne for de fire kandidatlande ikke egentlige anbefalinger. Men drøftelsen er stadig vigtig, da den tjener til at vise, at vi internt i EU rent faktisk praktiserer det, vi prædiker. Kandidatlandene vil meget tydeligt kunne se, at når man er medlem af EU, så vurderes man løbende på sin efterlevelse af retsstatsprincipperne.

At vi har udvidet dialogen til at omfatte de pågældende fire kandidatlande, er også et budskab til kandidatlandene om, at de helt konkret inddrages mere og mere i EU's arbejde.

Vi har fra dansk side støttet op om Kommissionens tilgang.

Sammen med mange andre EU-lande finder vi det også vigtigt, at øvelsen med retsstatsdialogen holdes formelt adskilt fra udvidelsesprocessen og dens meget strukturerede og komplekse metodik.

Claus Jørgensen (SF): Man kan godt blive lidt bekymret for, om det går i den rigtige retning i disse fire kandidatlande. I sidste uge var jeg så heldig at være sammen med medlemmer af parlamenterne fra Nordmakedonien og Serbien på den grønne side, og de var også bekymrede for, at der ikke sker nok. De sagde, at det smitter af på det, der sker i landet. Vi fik bl.a. at vide, at over halvdelen af de universitetsstuderende i Serbien ikke synes, at EU er attraktivt. Synes ministeren, det går i den rigtige retning? Hvilken rolle kan Danmark spille som formandskabsland?

Der er valg i Moldova, og der kan være bekymringer for det valg, fordi det bliver påvirket fra russisk side. Danmark er formand for EU. Hvilken rolle spiller vi? Kan vi gøre noget ekstra? Er der valgobservationer, så vi kan fange den valgfusk, der måtte være? Da vi var på udvalgsrejse til Moldova i februar 2025, fik vi at vide, at der var rigtig meget valgfusk sidst.

Jeg har hørt ministeren sige i P1 Morgen, at vi ønsker at sætte gang i forhandlinger om EU-optagelse af Ukraine. Som jeg forstår det, er der ikke taget højde for det scenarie i arbejdet med den nye MFF (den flerårige finansielle ramme). Vil ministeren kommentere på det?

Europaministeren (Marie Bjerre): Det er helt korrekt, at der er bekymrende tendenser i forhold til retsstatssituationen i disse fire udvalgte kandidatlande, men med varierende sværhedsgrader. Generelt går de samme problematikker igen i disse kandidatlande, nemlig udfordringer med kvalitet og effektivitet i deres lovgivningsprocesser samt udfordringer med mediefriheden. Generelt er jeg glad for, at vi laver denne øvelse, og regeringen støtter op om, at man har kandidatlandene med, fordi kandidatlandene på den måde ser betydningen og vigtigheden af efterlevelse af retsstatsprincipperne og kan se, at vi løbende følger op på det. Jeg har også selv besøgt disse kandidatlande,

og jeg har samme oplevelse i forhold til Serbien og udviklingen og protesterne i landet. Det er eksempelvis sigende, at man ikke ser EU-flag blandt protesterne. Med vores øjne kan man undre sig over, at man ikke vil have regeringen til at levere mere i forhold til at nærme sig EU, hvis man ønsker mere frihed og demokrati. Det tror jeg der er mange årsager til, bl.a. at der har været en udviklestræthed i mange år – Serbien har været kandidatland længe. Og man har ikke følt, at EU ville Serbien. Derfor siger vi nu, at der er et nyt momentum – hvis ellers Serbien leverer og laver reformer, så er muligheden der rent faktisk. Der er også andre grunde, som handler om kultur og historisk betinget tilknytning til Rusland osv.

Det er korrekt, at der er valg i Moldova, nemlig den 28. september 2025. Vi følger valget meget tæt igen i år. Det lader til, at valget kan blive meget tæt. Sidste gang så vi en enorm påvirkning af valget med enormt stor russisk indflydelse. Der var mange penge på spil og decideret stemmeopkøb. Der har været adskillige topbesøg til Moldova, der har sendt et positivt signal. I denne uge mødtes jeg med europaministeren fra Moldova, som kvitterede for de mange besøg. Det viser, at EU vil Moldova, og at der er en fremtid for Moldova i Europa. Det har en enormt stor betydning for opbakningen til at lave de nødvendige reformer i Moldova, så man kan blive mere demokratisk. Vi må se, hvordan valget udvikler sig. Der vil være valgobservationer fra europæisk side, men hvordan det helt præcis er organiseret, hører under udenrigsministeren.

Ukraine er ikke en del af denne retsstatsdialog, men det er helt korrekt, at jeg har udtalt mig til P1 Morgen om, at det er vigtigt for den danske regering, at vi med optagelsesforhandlingerne giver Ukraine et EU-perspektiv. Det er en af vores store politiske prioriteter under det danske formandskab. Et ukrainsk EU-medlemskab er vigtigt for den langvarige fred og stabilitet i Ukraine, og det er vigtigt for Europa, hvis vi skal have en større geopolitisk vægt. Det er også vigtigt for Europas sikkerhed og stabilitet samt vores evne til at forsvare os selv. Desværre er situationen låst, fordi Ungarn som det eneste land blokerer. Vi arbejder stadig væk på at nå til enighed med Ungarn om at løfte den blokade, så man rent faktisk kan komme videre ad et formelt spor. Kan det ikke lade sig gøre, forsøger vi at opretholde momentum hos ukrainerne og hjælpe dem med at lave reformer, så man kan lukke forhandlingskapitlerne relativt hurtigt, når vi har mulighed for at åbne formelle optagelsesforhandlinger.

Det er korrekt, at MFF'en ikke tager højde for optagelse af Ukraine. Den løber fra 2028-2034, så der er ikke taget højde for, at Ukraine bliver medlem i den periode. Det kan måske godt lade sig gøre, men så ville man skulle revidere nogle ting. Det ville kunne lade sig gøre i forhold til Montenegro, for det kræver ikke et nyt budget, da det er et relativt lille land med omkring 600.000 indbyggere og uden de store reformer.

5. Kommissionens forslag til rådsafgørelser om hhv. indgåelse og undertegning af aftalepakke mellem EU og Schweiz

– *Sagen er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarligt*

KOM (2025) 0159, KOM (2025) 0160, KOM (2025) 0309, KOM (2025) 0308

EUU alm. del (20241) – Bilag 274 (udvalgsmødereferat side 67, senest behandlet i EUU 13/12-24)

EUU alm. del (20181) – Bilag 88 (udvalgsmødereferat side 83 FO, forhandlingsoplæg forelagt 12/10-18)

Europaministeren (Marie Bjerre): Aftalepakken er ikke på rådsmødet, men forventes vedtaget i Rådet snarlig.

Som Europaudvalget tidligere er blevet orienteret om, har EU forhandlet en aftalepakke med Schweiz. Parterne nåede til enighed i december 2024.

Aftalepakken indeholder en række opdateringer til eksisterende aftaler om betingelserne for Schweiz' adgang til det indre marked. Det drejer sig bl.a. om fri bevægelighed, handel med landbrugsprodukter og luft- og landtransport. Dertil indeholder pakken nye aftaler, bl.a. vedrørende handel med elektricitet og samarbejde om grænseoverskridende sundhedstrusler.

I forhandlingerne har det været vigtigt for Schweiz igen at få mulighed for at deltage i EU's programmer for forskning, innovation og uddannelse, som f.eks. Horisont Europa og Erasmus+.

For EU har det været vigtigt at få en række tværgående institutionelle bestemmelser på plads. Det handler bl.a. om en effektiv model for tvistbilæggelse med en rolle for EU-Domstolen, når det handler om fortolkningen af EU-ret. Det handler også om, at Schweiz automatisk tilpasser sin lovgivning, når EU-lovgivningen revideres.

Resultatet er blevet en balance mellem rettigheder og forpligtelser, som ligger inden for rammerne af regeringens forhandlingsoplæg af den 12. oktober 2018. Derfor støtter regeringen aftalepakken.

Rådet skal nu vedtage rådsafgørelser om undertegnelse af aftalerne, og Europa-Parlamentet skal godkende aftalepakken. Det sker i to tempi: i indeværende år for Schweiz' deltagelse i EU-programmer og i begyndelsen af 2026 for de øvrige aftaler.

På den schweiziske side vil aftalerne skulle godkendes dels i det føderale parlament, dels ved folkeafstemning i Schweiz.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.05.